

Fulls de la Revista

Sumari

A Montserrat Vayreda
MARIÀNGELA VILALLONGA

El poema secret de Girona
NARCÍS-JORDI ARAGÓ

La poesia, una arrel fonda
ROGER COSTA-PAU

Dues cases amigues
RICARD CREUS

Homenatge
NÚRIA ESPONELLÀ

Un tast
JOAN FERRERÓS

Montserrat Vayreda
ISABEL OLIVA

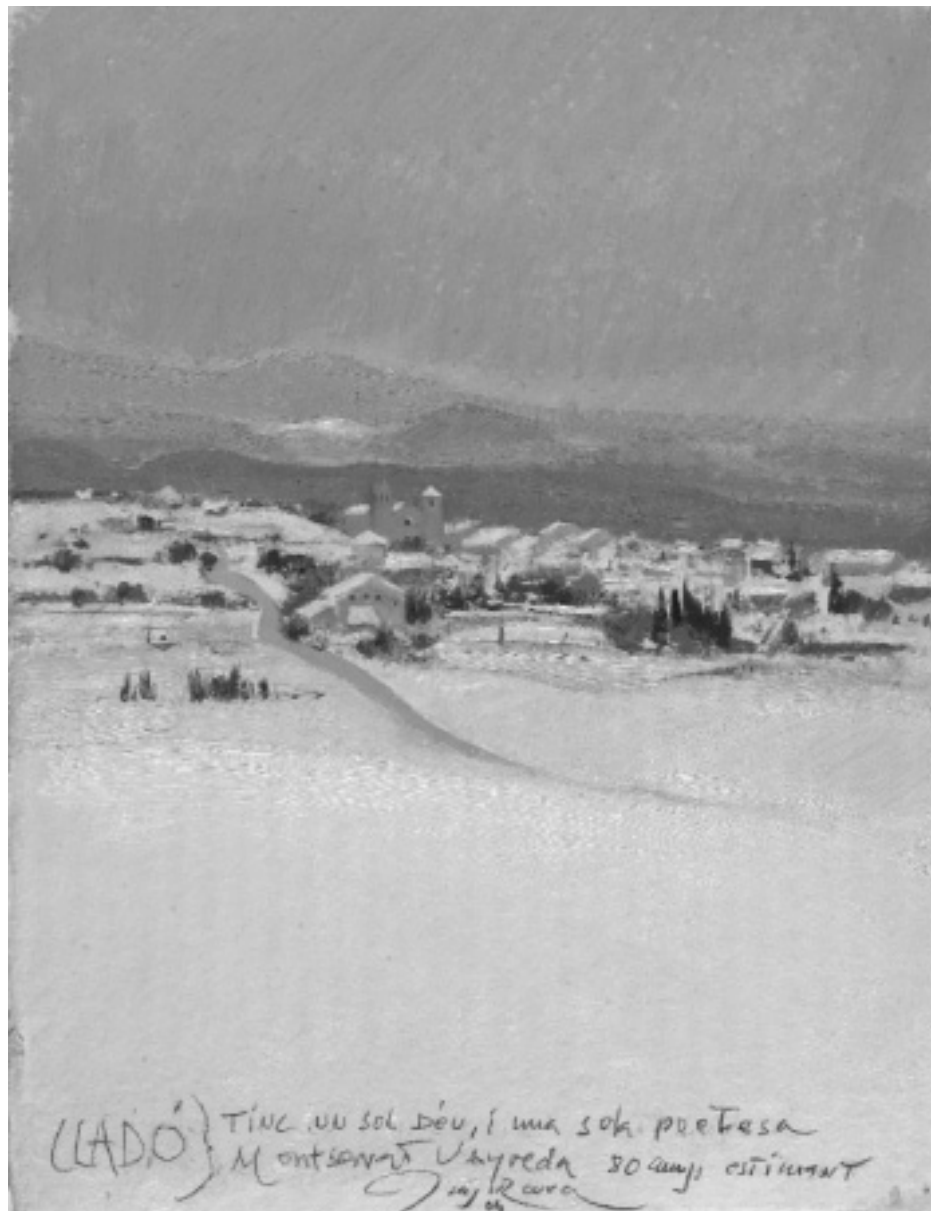
L'amiga
SÍLVIA SOLER GUASCH

Montserrat en tres escenaris
JOSEP VALLS

Un atlas del món remot
EVA VÀZQUEZ

Passió per la llengua i pel país
ANNA M. VELAZ I SICART

La poesia naturalista
ROSA VILANOVA

LLUÍS ROURA

A Montserrat Vayreda

És la primera vegada que aquests Fulls són il·lustrats amb dibuixos de més d'un pintor. Les raons les trobarem en la passió que Montserrat Vayreda sentia per la pintura i en l'amistat que la unia a molts pintors. El primer dels actes que va encetar la celebració dels 80 anys de Montserrat Vayreda va tenir lloc al santuari de la Mare de Déu del Mont. Era el diumenge 25 d'abril de l'any 2004, i el santuari era ple de gom a gom. Enmig de poemes, cançons, paraules sinceres i salutacions, la poeta va rebre un àlbum ple d'aquarel·les i dibuixos que els seus amics pintors havien preparat per regalar-li aquell dia. La seva bona amiga Maria Perxés ens ha facilitat l'accés a aquests dibuixos, alguns dels quals reproduïm en aquests Fulls, perquè l'espai reduït no ens ha permès de publicar-los tots. Tants són els amics pintors de la nostra poeta. En ordre alfabètic, hi ha obres de Ricard Anson, Miquel Duran –el pintor de les Preses, com l'havia batejat la Montserrat–, Lleixà, Pujolboira, Lluís Roura, Olga Torras i Àlicia Viñas.

A Montserrat Vayreda

Mariàngela Vilallonga

Fou la poeta de tots els pobles de l'Empordà. Coneixia les onades de la mar i de les espigues, parlava amb les oliveres i els xíprers, sabia quin era el vol de cada ocell i d'on venien les papallones, tintava els blaus i resseguia els arcs de Sant Martí, se sabia enamorada de la terra i arrelada als estels. Ens va deixar no gaire després d'haver passejat els seus vuitanta anys per cims i planes, sempre acompanyada per l'escalf dels que l'estimaven. Que són molts. Feia la poesia que volia fer.

En aquests Fulls de la *Revista de Girona* va publicar el seu ex-libris i uns quants poemes, com el que porta per títol «Si no tornem a la realitat», en el número 155, de l'any 1992, que acaba amb aquesta estrofa: «No vull ser del meu temps únicament / –el del coet supersònic, / el de la bomba atòmica / de l'electró i el napalm– / sinó del Temps, / suma i compendi d'aquesta humanitat / que del fang a la rosa / estima, creu i avança per damunt de la mort.»

Perquè la sabem i la volem en el Temps, en aquests mateixos Fulls, els del número de Sant Jordi d'enguany, ens agrada de retre homenatge a la nostra amiga Montserrat Vayreda. Hem convidat escriptores i escriptors que la van conèixer a escriure una prosa breu o un poema dedicats a ella, ja sigui explicant alguna vivència o algun record personal sobre l'autora, ja sigui a través d'un text que tracta algun dels aspectes que ella va glossar en la seva poesia. Tots els que hem cridat a participar-hi ho han fet, ben de cor, com ella va viure, i sense enfarfec. A tots ells els agraiem les seves paraules.

El poema secret de Girona

Narcís-Jordi Aragó

Dels molts records que conservo de la Montserrat Vayreda, només dispo de l'espai per esmentar-ne un. L'any 1988, quan preparava l'antologia *La Girona dels poetes*, em va ajudar a trobar els versos de Fages de Climent dedicats a la ciutat. Li vaig preguntar si ella mateixa tenia algun poema sobre Girona, i em va dir, modestament, que no n'havia escrit mai cap. Jo m'ho vaig creure, i vaig viure disset anys amb aquesta creença –o, més ben dit, amb aquesta ignorància–, fins que l'any 2005 l'Anna Velaz, mentre preparava l'antologia de l'obra que la Montserrat tenia dispersa, va trobar el poema que ella no recordava

RICARD ANSON

haver escrit. Portava data de 1945, es titulava «Girona» i retratava la ciutat de la seva joventut: «Carrers estrets, retorts, que serpentegen / un empedrat groller, humit de molsa; / portals ben arquejats, finestres closes...». No vam ser a temps d'incloure aquests versos a la nova edició, ja impresa, de *La Girona dels poetes*, però restaran incorporats per sempre a l'insondable fons de visions líriques que la ciutat va inspirar al llarg del segle XX.

La poesia, una arrel fonda

Roger Costa-Pau

La poesia de Montserrat Vayreda té l'arrel de «l'olivera vetusta de soca recargolada». Terra i fusta són vives, i més portentosa encara n'és la saba –la de cadascuna–, que les fa completes i les fa indestruïbles. I terra i fusta s'arrapen i s'abracen, i ben cert que mai no sabran desprendre's l'una de l'altra. Així mateix són la vida i l'escriptura, aquest binomi que té la seva representació en el vèrtex volgutament perfilat just en el tombant del qual poden confluïr, i conflueixen, el desig i el pensament, les emocions i les idees; però, per damunt de tot, l'aspiració múltiple i irrenunciable: una aspiració d'aspiracions directament vinculada a la persona i la seva integritat humana. Des de les primeres composicions, el paisatge –la terra i la fusta– ha estat un dels eixos connectors fonamentals d'aquesta vida i d'aquesta escriptura en construcció. En les seves progressions, l'element paisatge va sumant al seu component